

ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเยียวยาผู้เสียหายในคดีอาญาโดยรัฐ

ณัฐวัฒน์ คุณวิเศษ

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

คณะนิติศาสตร์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

2566

บทคัดย่อ

ชื่อการค้นคว้าอิสระ	ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเยียวยาผู้เสียหายในคดีอาญาโดยรัฐ
ชื่อผู้เขียน	ณัฐวัฒน์ คุณวิเศษ
ชื่อปริญญา	นิติศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2566

ปัจจุบันการเกิดอาชญากรรม หรือการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดที่กระทำต่อผู้เสียหายที่ได้รับผลกระทบด้านชีวิต ร่างกาย หรือจิตใจ ในสังคมไทยมีจำนวนมากและในหลายกรณีที่เกิดขึ้น ผู้กระทำความผิดไม่มีความสามารถในการเยียวยาผู้เสียหาย ซึ่งจากการที่รัฐมีหน้าที่ในการป้องปรามอาชญากรรมหรือการป้องกันการกระทำความผิดอาญา เมื่อรัฐไม่สามารถคุ้มครองสิทธิและความปลอดภัยให้แก่ประชาชนได้ รัฐควรมีหน้าที่ในการเยียวยาผู้เสียหายในคดีอาญา จึงนำไปสู่การมีมาตรการการเยียวยาผู้เสียหายในคดีอาญาโดยรัฐ ซึ่งจากมาตรการดังกล่าวที่ประเทศไทยใช้บังคับตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2559) ยังมีช่องว่างของกฎหมายที่ก่อให้เกิดปัญหาที่กระทบต่อผู้เสียหายในคดีอาญาที่มีสิทธิได้รับการเยียวยาจากการใช้ดุลพินิจในการพิจารณาของคณะกรรมการ ซึ่งต้องคำนึงถึงพฤติการณ์ความร้ายแรง ความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ และการที่ผู้เสียหายอาจได้รับการบรรเทาความเสียหายโดยทางอื่น แต่ไม่ได้มีการกำหนดแนวทางหรือหลักเกณฑ์เอาไว้ให้ชัดเจน รวมถึงไม่ได้กำหนดให้ผู้เสียหายในคดีอาญาทุกกรณีมีสิทธิได้รับการเยียวยาจากรัฐ จึงก่อให้เกิดปัญหา อันได้แก่ ปัญหาการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการที่กฎหมายได้กำหนดอำนาจในการพิจารณาเอาไว้อย่างกว้าง ปัญหาการกระจายอำนาจในการพิจารณาให้คณะอนุกรรมการทำให้ไม่มีมาตรฐาน ปัญหาการถูกแทรกแซงการใช้ดุลพินิจในการพิจารณาเยียวยาผู้เสียหายในคดีอาญาจากปัจจัยภายนอก และปัญหาการกำหนดฐานความผิดที่มีสิทธิได้รับการเยียวยาผู้เสียหายในคดีอาญาโดยรัฐไม่ครอบคลุมถึงการกระทำความผิดอาญาที่เกิดขึ้นในสังคม

เมื่อนำปัญหาที่เกิดขึ้นกับมาตรการการเยียวยาผู้เสียหายโดยรัฐของประเทศไทยนำมาเปรียบเทียบกับมาตรการการเยียวยาผู้เสียหายโดยรัฐของประเทศสวีเดนจะพบว่าประเทศสวีเดนมีรูปแบบการพิจารณาจ่ายเงินเยียวยาให้แก่ผู้เสียหายในคดีอาญาในรูปแบบของคณะกรรมการดังเช่น

ประเทศไทย แต่การพิจารณาจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญาโดยรัฐของประเทศสวีเดนจะมีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ แนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนกว่ามาตรการการเยียวยาผู้เสียหายในคดีอาญาโดยรัฐของประเทศไทย ซึ่งต้องรอผลสำนวนคดีถึงที่สุด และต้องสืบหาผลการเยียวยาจากผู้กระทำความผิด การบังคับคดี การชดเชยจากประกันภัย และการชดเชยจากทางอื่น ๆ ประกอบการพิจารณาจ่ายเงินเยียวยาให้แก่ผู้เสียหาย

ด้วยเหตุผลที่ได้กล่าวไปข้างต้น ผู้เขียนจึงได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบวิเคราะห์จากเอกสาร ตำรา งานวิจัยทางวิชาการ เอกสารทางราชการ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้แนวทางแก้ไข ปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเสมอภาค ผู้เขียนจึงมีความเห็น ควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายและมาตรการการเยียวยาผู้เสียหายโดยรัฐที่ประเทศไทยใช้บังคับ โดยนำมาตรการการเยียวยาผู้เสียหายในคดีอาญาโดยรัฐของประเทศสวีเดนมาประยุกต์ปรับใช้ให้เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของสังคมไทย คือ ควรให้มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม ในการกำหนดการใช้อำนาจในใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการในการพิจารณา เยียวยาผู้เสียหายในคดีอาญาโดยรัฐของประเทศไทยที่ต้องคำนึงถึงพฤติการณ์ความร้ายแรง ความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ และการที่ผู้เสียหายอาจได้รับการบรรเทาความเสียหายโดยทางอื่น ให้มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนตามสำนวนคำพิพากษาของศาลชั้นต้น และการได้รับการชดเชยเยียวยาจากการบังคับคดีตามคำพิพากษาและการชดเชยจากทางอื่น ๆ ด้วย นอกจากนี้เห็นควรให้มีการแก้ไข รายการความผิดที่ระบุไว้ท้ายพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2559) ให้ครอบคลุมถึงฐานความผิดในประมวลกฎหมายอาญา ภาค 3 ละหุโทษ ที่เกิดความเสียหายทางด้านร่างกาย หรือจิตใจ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิให้แก่ผู้เสียหายในคดีอาญาทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม

ABSTRACT

Title of Independent Study	The problem of inequality in compensation for victims in criminal cases by the state.
Author	Mister Nattawat Khunviseth
Degree	Master of Laws (LL.M.)
Year	2023

In Thailand, a significant number of crimes and offenses are perpetrated against victims, leaving lasting impacts on their lives, physical well-being, and mental health. Despite the state's obligation to prevent and deter criminal activity and safeguard the rights and safety of its citizens, many victims are left without adequate remedies due to the inability of offenders to provide compensation. This has necessitated the establishment of state victim compensation measures in criminal cases, as outlined in The Damages for the Injured Person and Compensations and Expenses for the Accused in the Criminal Case Act B.E. 2544 (2011) (Amendment Act (No. 2) B.E. 2559 (2016) However, shortcomings in the current legal framework have created obstacles for victims seeking compensation, including the discretionary power of committees to consider the severity of offenses, damages suffered, and alternative relief channels without clear guidelines or criteria. Furthermore, not all victims are eligible for state remedies, leading to concerns about disparities in access to justice.

In comparison to Thailand's victim compensation measures, Sweden's system provides a more comprehensive approach. Sweden's committee responsible for considering compensation payments operates with clearer guidelines, procedures, and practices because where compensation is contingent upon the final verdict and investigation of remedies from offenders, enforcement of judgments, insurance coverage, and other sources before considering compensation payment for victims in criminal cases.

To address these challenges and promote equality in victim compensation, the author proposes a comparative analysis of academic literature, textbooks, research papers, government documents, and other relevant materials. This analysis aims

to identify solutions and recommendations for amending Thailand's current laws and state victim compensation measures. By adapting elements of Sweden's victim compensation system, Thailand can enhance the discretionary power of its committees and subcommittees, establish clear criteria based on verdicts of a lower court's and other compensation sources, and expand the scope of offenses eligible for state compensation to ensure equal protection for all victims of criminal cases.